

עין משפט
גר מצוה
נט א ב ג מיי פ"ה
מהלכות סוכה הלכה
יב סג עשין מג עוש"ע
א"ח ס' תרכו עקיף א:
ס ד ה מיי סס הלכה כז
סג ע"ש עוש"ע א"ח
ס' תרכה עקיף א:

ט:

סוכה

פרק ראשון

סוכה

מסורת הש"ס
עם הוספות

הא קא מצטרף סכך פסול בהדי סכך בשר. לפי שהאילן מתווצר וצעינן דבר תלוש דומיא דפסולת גורן ויקבז ואס הסוכה שתחת האילן מסוככת כראוי שנלמה מרובה מחמתה לאו מיסתבר שמיפסל משום זירוף סכך פסול כיון דכי שקלת ליה לפסול אכמי נלמה מרובה אלא כשאין נלמה

מרובה אלא מחמת הפסול איירי והא ללא משני כגון דצלאו פסול נלמה מרובה משום דא"כ מאי למימרא דהשתא נמי דמשני בשחבטון קא פריך מאי למימרא ותדע דגזי מקרה סוכתו בשפודין או צארכות המטה מכשירין לקמן (דף טו.) צגיש ריזת צנייהן כמותן ואע"ג דלא מהני זהו חצובה לצטל צרוב כיון דמינכרין ולא מייערבן דהאי לחודיה קאי (ו) ולא אמרי' דתפסול משום מצטרף סכך פסול דכיון דכי שקלת ליה סגי ככר ועוד אמרינן לעיל (דף ז.) היתה גצוהה מעשרים והואין יורדין לתוך עשרים אס נלמס מרובה מחמתם כשרה ועליונה פסולה כגון שהתחמונה חממה מרובה מנלמה וקיימי תרוייהו צתוך עשרים דמשמע הא קיימא עליונה למעלה מעשרים תחמונה נמי פסולה משום דמצטרף סכך פסול צהדי סכך כשר התם מיירי כשאין התחמונה נלמה מרובה אלא מחמת עליונה וכי האי גוונא הוה מצי לאשכוחי שתייהן פסולות אי קיימא עליונה למעלה מעשרים אלא דמשכח לה שפיר וא"ת כיון דאין תחמונה נלמה מרובה אלא מחמת עליונה אמאי כשרה הא לקמן צריש הישן (דף כג.) אמרינן סוכה המדוצוללת כשרה ומפרש שמואל צגמרא קנה עולה קנה יורד וקאמר צבי לא שנו אלא שאין צין זה לזה שלשה אבל יש צין זה לזה ג' פסולה וי"ל דהא אמר רצא התם דאפילו יש צין זה לזה שלשה אס יש צגגו טפס אמרינן חצוט רמי ורצינו תס מפרש דלמעלה מעשרים לא חשיב סכך פסול מאחר שאין הפסול אלא מחמת גובה שקשה לו הא דקאמרינן תחמונה כשרה ועליונה פסולה אינטריך ליה מהו דתימא נצטרף סכך פסול צהדי סכך דקיימא עליונה צתוך כ' מהו דתימא

ניגור למיפסל תחמונה משום דזיימנין דקיימא עליונה למעלה מעשרים ללא מסיק אדעתיה למיחס אתתחמונה משום זירוף פסול עם כשר ומדחזי לעליון כי חמתו מרובה סצר כמתן דליתיה דמי ולא פסיל לתחמונה קא משמע לן דלא גזרינן הא אטו הא דוחק הוא זה עוד דמהאי טעמא הוה מצי למימר שתייהן כשרות אצטרך ליה וגריס ר"ת תחמונה כשרה והעליונה פסולה היכי דמי כגון דעליונה חממה מרובה מתחמונה נלמה מרובה וקיימא תחמונה צתוך עשרים פעמים ששתייהן פסולות היכי דמי כגון דתרווייהו צלתן מרובה מחמתן וקיימא עליונה פעמים למעלה מעשרים אמה פעמים שתחתונה כשרה והעליונה פסולה היכי

מתני' כאילו עשאה בתוך הבית. ופסולה כדתניא צצרייתא צגמ': התחתונה פסולה. דשני סככין יש לה וקרס פסיל סוכה תחת סוכה דללקמן: אס אין דיורין. צגמרא מפרש לה: **גמ'** צמדה ל"י צמתני כאילו עשאה בתוך הבית. מההוא קרס דנפקא לן (ג) תוך הצית נפקא לן תחת האילן ולמה לי למיתלי האי צהאיך: הא קא מצטרף סכך פסול. מתווצר סכך פסול הוא דכתיב (דברים טו) צאספך מוגרןך ומיקרך ממה שאתה מאסף מוגרןך עשה סוכתך (ז) צפסולת גורן כגון קשין וצפסולת יקב כגון אשכולות ריקניות וחמורות אלמא תלוש צעינן ומהני כל האילן ללל הסכך להשלים נלמה של סוכה: בשחבטון. השפיל ענפיו למטה מעורצין (ז) עם סכך כשר ואין נראין צעינן וסכך כשר רצה עליו ומצטלה דמדאורייתא כל מיילי צטל צרובא דמתן צמתני (לקמן דף יא.) אס היה סיכוך מרובה מהן כשרה: מאי צמימרא. למת ליה לרצא למימר כשרה ולמתניתין למת ליה למימר כאילו עשאה צתוך הצית לאשמועינן דלא פסול אלא דומיא דצית האי לאו תחת שני סככים הוא (ז) דכיון דחמתו מרובה דענפיו מועטין וסכך כשר רצה עליו מהיכא תיתי למיפסל לאו משום שני סככים איכא דהא חד סככה הוא ולא משום מתווצר איכא דהא צטל ליה צרובא. שמע מינה מהכא שמסככין על קני הגג שקורין לט"ש אע"פ שסמוכות זו לזו צפחות מוג' כיון שחמתן מרובה מנלמס ואומר רצ' דזוהו השיעור כשהקנים והאזיר צצנייהן צשוה כדאמרינן (לקמן דף כג:) כוזא מלעיל כאסתרא מלמחת וצטוד שהן הכסוי והקנים צשוה אין כריך נענע אבל אס הקנים רצה נוטל אחת מצניתים. וכל לשון חצטה צצהש"ס לשון השפלה והמפרש חצטה תלישה או שליפה טועה דאי מתווצר הוא מאי תהני ואי תלוש הוא הא קתני או קנצן מכלל דרישא מתווצרים ועוד אי תלוש הוא נלמה מרובה מחמתה אמאי לא הלל נפלו על הסכך וגצי הדלה עליה אמאי צעי סיכוך הרצה מהן: אטו היבא דלא חבטון. דאיכא משום מתווצר דמצטרף סכך פסול לכשר דאינו מעורב צנייהס ולחודיה קאי ולא צטיל: הד"ה. הריס ופשט עליה כעין דלית שקורין טרייל"א: קיפום. עשב המתפשט מאד ושרטיו כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו צאידר"א (ז) ומתפשט ועולה על החומות: פסולה. משום מתווצר: היכי דמי. סיכוך הרצה מהן דמכשיר ליה צצטול אי דלא חצטן דלא צטיל אמאי כשרה: הא קמוצטרף. ונמצא מסכך צמתווצר ואף על פי שהוא רחוק ומודל מרצה הוא את הלל וריך להיות נלמה מרובה מחמתה לצד מזה: א"א דחבטון. דצטיל אגז כשר והוה ליה כוליה כשר: דיעבד. דקתני דלה: ה"ג שתייהן בשירות היכי דמי כגון שהתחתונה חממה מרובה מצלתה ועליונה צלתה מרובה מחמתה וקיימא עליונה צתוך עשרים שתייהן פסולות ה"ד כגון דתרווייהו צלתן מרובה מחמתן וקיימא עליונה צמעלה מכ' תחתונה כשרה ועליונה פסולה היכי

רבינו חננאל

מתני' העושה סוכתו תחת האילן כאילו עשאה בתוך הבית ופסולה. אוקימנא באילן שצלתו מרובה מחמתו מפני שהיא כסוכה תחת הסוכה אבל אם היה שחמתו מרובה מצלתו שאינו חשוב כסוכה וחתך הגוף הנתון ע"ג הסכך כשרה. כיוצא בו הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת ואת הקיסוס וסיכך על גבו פסולה דמצטרף סכך פסול זה הגפן והדלעת והקיסוס בהדי סכך כשר לפיכך פסולה אם קצצן כשרה ואפילו לכתולה ולא גזרינן היכא דקצצן אטו דלא קצצן. סוכה ע"ג סוכה כו'. ת"ר בסכות תשבו בסכת חסר כתיב דמשמע סוכה אחת ולא שתיים מיכן אמרו ולא בסוכה (שע"ג) [שתחת] סוכה ולא בסוכה שתחת האילן ולא בסוכה (שבתוך האילן) שבתוך הבית. א"ר ירמיה פעמים שתייהן כשרות פעמים שתייהן פסולות פעמים שהתחתונה כשרה והעליונה (כשרה) פעמים שהעליונה כשרה והתחתונה פסולה וכו'.

כעין דלית שקורין טרייל"א: קיפום. עשב המתפשט מאד ושרטיו כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו צאידר"א (ז) ומתפשט ועולה על החומות: פסולה. משום מתווצר: היכי דמי. סיכוך הרצה מהן דמכשיר ליה צצטול אי דלא חצטן דלא צטיל אמאי כשרה: הא קמוצטרף. ונמצא מסכך צמתווצר ואף על פי שהוא רחוק ומודל מרצה הוא את הלל וריך להיות נלמה מרובה מחמתה לצד מזה: א"א דחבטון. דצטיל אגז כשר והוה ליה כוליה כשר: דיעבד. דקתני דלה: ה"ג שתייהן בשירות היכי דמי כגון שהתחתונה חממה מרובה מצלתה ועליונה צלתה מרובה מחמתה וקיימא עליונה צתוך עשרים שתייהן פסולות ה"ד כגון דתרווייהו צלתן מרובה מחמתן וקיימא עליונה צמעלה מכ' תחתונה כשרה ועליונה פסולה היכי

היכי דלית שקלת להאי יהא חממה מרובה מנלמה משמע התם לכשרה משום דעכשו היא לה נלמה מרובה מחמתה ומיהו גצי הווצין יורדין פירשנו לעיל (ז) דאפילו חשיב סכך פסול כשרה דמיירי כשנלמה מרובה מחמתה מה שצתוך עשרים והא דקאמרינן (ז) אי קלשת לה ויהא חממה מרובה מנלמה היינו לפי שלא יכול להתקיים הסכך צתוך עשרים דחמתה קלישומו יצא הרוח ויפזר או יפול: **בסכת**. ואפילו למתן דאמר יש אס למקרא מודה דלא לחס נכתב המסורת כדפרישית לעיל (דף י: 10): **תחתונה** כשרה. כצר פירשתי לעיל (11):

(א) לקמן דף יא. (ב) והוא מבסוכות תשבו לקמן בעמוד זה (מנחת יהודה). (ג) לקמן יב. (ד) ד"ה הוציץ. (ה) בד"ה ורבי שמעון. (ו) בד"ה הא.

הגהות הב"ח

(א) תובי ד"ה הא קא מצטרף וכו' דהאי לתודיה קאי והאי לחודיה קאי ולא אמרינן:

תורה אור השלם

(א) בפסכת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישא אל יתשבו בפסכת: [ויקרא כג, כג]

ליקוטי רש"י

קיסום. איר"א צלע"ז והוא נדלה כגפן. פסולה. שאין מסככין צמתווצר, דאמר מר (דף יב.) צאספך מוגרןך ומיקרך צפסולת גורן ויקבז הכמו מצד. הרבה מזה. ומצטל צרוב. או שקצצן. אף לאחר שסככה צתן ולא אמרינן חמלה עשייתה צפסול ופסולה [לקמן יא.].

הגהות וצינונים

[א] צ"ל בסכת (גליון): [ב] צ"ל וערבן (כ"ה בר"ן): [ג] תיבות "האי לאו תחת שני סככים הוא" נמחק וצ"ל א"א דומיא דבית דביון (רש"י מנחם משיב נפש): [ד] עיין לקמן יא ע"א ד"ה קיסוס איתא איר"א:

לעזי רש"י

צ"ש. פירוש דפי עץ ארוכים וקצרים (רש"י יומא דף עז ע"א ד"ה לפניס ממנו סוכה). פירוש נקרים ארוכים וקצרים (רש"י מ"ב א, ב, ג). פירוש ד"ה גפן מודלית (רש"י ב"מ דף קטו ע"ג ד"ה דלית). גפן שמדולה על הכלונסות (רש"י חולין דף ז ע"ב ד"ה גפן ועיין רש"י כתובות דף ק"א ע"ב ד"ה דלית ורש"י כתי מנחות דף פו ע"ב ד"ה מן הדליות ורש"י יתוקאל לא (ז). אידר"א. פירוש סב צגדל סב צדקל ונכרך סבינו כלולג גפינס (רש"י לקמן דף לו ע"ב ד"ה ציב). מין נטע הנסך צעיניס וצטול ועלה לא יצול צחורף (מוסף הערוך ערך קסוס).